

H₂O-ONDERZOEK NAAR WERKBELEVING WATERPROFESSIONALS

B L I J

AAN DE SLAG?

Zijn ze tevreden over hun werk en over hun salaris? Wisselen ze vaak van baan of van werkgever? Wat vinden ze van de werksfeer, de werkdruk en van de kansen op scholing? En hebben hun werkgevers eigenlijk moeite met het vervullen van vacatures? H₂O vroeg waterprofessionals naar hun mening over hun werk.

Tekst Roel Smit | Beeld iStockphoto

A

THEMA

Water & werk

Hoogopgeleide werknemers in de watersector zijn over het algemeen tevreden of zelfs zeer tevreden over hun werk, hun werkgever en hun beloning. Zij hebben gemiddeld een relatief hoge leeftijd en wisselen niet veel van baan of van werkgever. Dit blijkt uit een onderzoek van maandblad H₂O onder 506 merendeels hoogopgeleide werknemers in de watersector.

Het onderzoek werd gehouden onder leden van Koninklijk Nederlands Waternetwerk (KNW), de netwerkorganisatie van en voor waterprofessionals, tevens uitgever van H₂O. Het onderzoek vond plaats via een internet-enquête in februari en maart. Van de 506 deelnemers heeft ruim 90 procent een hogere opleiding (wetenschappelijk onderwijs of hoger beroepsonderwijs). De enquête was beperkt tot medewerkers in dienst van een onderneming: zelfstandigen zonder personeel konden niet meedoen.

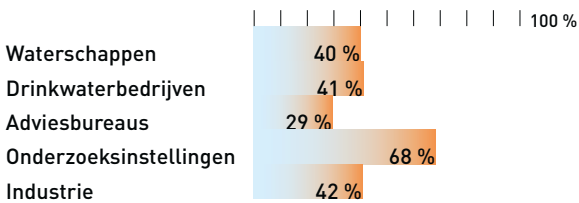
OUDERE MANNEN

Het beeld dat de watersector wordt gedomineerd door wat *oudere mannen*, klopt met de werkelijkheid. Van de ondervraagden is 78 procent man en 22 procent vrouw. In de sector industrie (dus de waterprofessionals die werken bij een industrieel bedrijf is het aandeel vrouwen (12,5 procent) het laagst, bij onderzoeksinstellingen is dit aandeel het hoogst (30 procent). Dit heeft ook te maken met de aard van de functie. In functies met een wetenschappelijk karakter (die er natuurlijk veel zijn bij kennisinstellingen) is het aandeel vrouwen ruim 26 procent, in technische functies slechts 13 procent.

De *gemiddelde leeftijd* van de ondervraagden is 49 jaar. Opvallend is dat mannelijke waterprofessionals (met 51 jaar) gemiddeld aanzienlijk ouder zijn dan hun vrouwelijke collega's (gemiddeld 42 jaar). Het meest 'verouderd' lijken als het gaat om waterprofessionals de personeelsbestanden van het Rijk (gemiddeld 53 jaar) en de waterschappen (gemiddeld 50 jaar), het jongst komen in dit onderzoek de medewerkers van advies- en ingenieursbureaus uit de bus (gemiddeld 45 jaar).

De ruim 500 ondervraagde waterprofessionals werken gemiddeld 14 jaar bij hun huidige werkgever; mannen (ruim 15 jaar) over het algemeen aanzienlijk langer dan vrouwen (9 jaar). >

BENT U 'ZEER TEVREDEN' OVER UW HONORERING?

Bij waterschappen en drinkwaterbedrijven is de 'houdbaarheid' van medewerkers het grootst: gemiddeld langer dan 15 jaar. Bij ingenieurs- en adviesbureaus (10 jaar) en bij onderzoeksinstituten (10 jaar) is dat aanzienlijk lager.

Waterprofessionals bekleden hun huidige functie gemiddeld ruim 8 jaar, terwijl ze gemiddeld in 2013, dus twee tot drie jaar geleden hun laatste *cursus of training* hebben gevolgd (voor mannen was die laatste cursus overigens al gemiddeld medio 2012 en voor vrouwen medio 2013).

Opvallend is dat de medewerkers in publieke organisaties (waterschappen en drinkwaterbedrijven) meer aan cursussen en trainingen lijken deel te nemen dan medewerker van private organisaties. Wie bij een waterschap of drinkwaterbedrijf werkt, nam gemiddeld in 2013 voor het laatst deel aan een cursus, voor wie bij een onderzoeksinstituut of adviesbureau werkt, was dat in 2011.

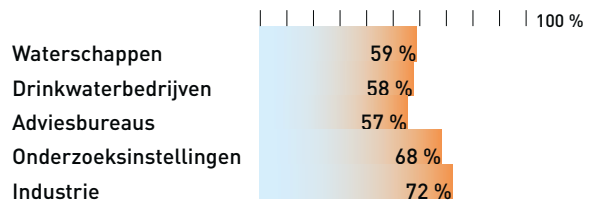
Overigens is 83 procent van de ondervraagden tevreden over de mogelijkheden om deel te nemen aan cursussen of trainingen. Slechts 5 procent is op dit punt ontevreden. Er zijn wat dit betreft echter wel verschillen. Van de medewerkers van ingenieurs- en adviesbureaus is ruim 13 procent ontevreden over de scholingsmogelijkheden, bij onderzoeksinstituten is dat welgeteld niemand van de ondervraagden.

TEVREDENHEID IS GROOT

In welke mate zijn hoogopgeleide waterprofessionals tevreden over de *inhoud* van hun werk? Ruim twee derde zegt 'zeer tevreden' te zijn, en nog eens ruim een kwart is 'tevreden'. Dat is gezamenlijk een tevredenheidsscore van bijna 95 procent. Die hoge tevredenheid over de inhoud van het werk geldt voor de hele watersector. Bij onderzoeksinstituten is de tevredenheid het hoogst, gevolgd door drinkwaterbedrijven, industriële bedrijven, adviesbureaus en dan pas waterschappen.

Kijken we naar de aard van de functie, dan zijn waterprofessionals met een managementfunctie het meest tevreden, onmiddellijk gevolgd door degenen met een wetenschappelijke rol. Daarna volgen degenen met een beleidsondersteunende functie en zij met een technische functie. In deze

IS UW WERKDRUK TE HOOG?

laatste groep is de tevredenheid over de inhoud van het werk het laagst, maar is nog altijd meer dan de helft content. In alle categorieën is het aantal werknemers dat ontevreden is over de inhoud van het werk op de vingers van één hand te tellen.

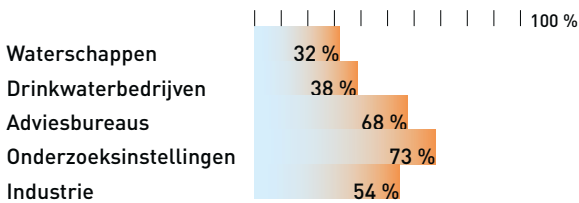
De tevredenheid over de inhoud van het werk loopt gelijk op met de mate waarin medewerkers de indruk hebben dat ze hun werk *zelfstandig* kunnen invullen. Maar liefst 96 procent zegt dat ze hun werk 'zeer sterk' of 'enigszins' zelfstandig kunnen invullen. De grootste zelfstandigheid ervaren medewerkers van onderzoeksinstituten, de minste bij waterschappen. Onvrede is er op dit punt echter ook niet of nauwelijks.

Ook de *werksfeer* wordt in het algemeen positief beoordeeld: 55 procent 'zeer tevreden', 36 procent 'tevreden'. Gezamenlijk een tevredenheidsscore van 91 procent. Ook voor wat betreft dit aspect zijn medewerkers van onderzoeksbureaus en drinkwaterbedrijven het meest positief. Ontevredenheid is er ook wat dit betreft niet veel. Het grootst is de onvrede over de werksfeer nog bij adviesbureaus: 6,2 procent van hun hoogopgeleide medewerkers is 'enigszins ontevreden' over de werksfeer (tegenover 3,4 procent gemiddeld).

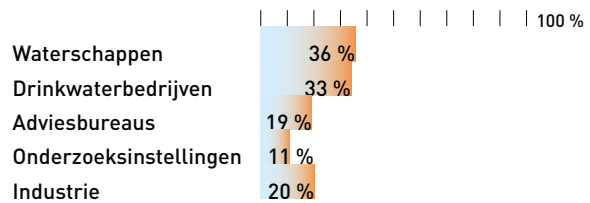
De *werkdruk* wordt daarentegen wel als een probleem ervaren: bijna zes van de tien waterprofessionals ervaren deze als te hoog (9 procent vindt de werkdruk zelfs 'veel te hoog'), mannen iets meer dan vrouwen. Het aandeel werknemers dat de werkdruk te hoog vindt, is het grootst in industriële bedrijven, gevolgd door onderzoeksinstituten. De medewerkers van waterschappen, drinkwaterbedrijven en adviesbureaus blijven wat dit betreft net onder het gemiddelde.

Ten aanzien van de *financiële honorering* is het beeld weer positief: 39 procent is 'zeer tevreden' en 45 procent 'tevreden'. Slechts 7 procent is in meer of mindere mate ontevreden. De tevredenheid over de beloning is het grootst bij onderzoeksinstituten (en qua functieprofiel bij mensen met een managementfunctie), de tevredenheid is het laagst

IS UW ORGANISATIE RESULTAATGERICHT?

IS UW ORGANISATIE FORMEEL?

WANNEER HEEFT U VOOR HET LAATST EEN CURSUS GEVOLGD?

Waterschappen	voorjaar 2013
Drinkwaterbedrijven	najaar 2013
Adviesbureaus	najaar 2011
Onderzoeksinstellingen	najaar 2011
Industrie	winter 2011-2012

bij de adviesbureaus (en qua functieprofiel bij mensen met een technische functie).

ORGANISATIES ZELF

Het onderzoek van maandblad H₂O geeft ook een beetje een beeld van het karakter van organisaties in de watersector, althans van de indruk die hoogopgeleide medewerkers hiervan hebben. Zo werd gevraagd of de organisatie als *formeel* of als *informeel* wordt ervaren, en of de organisatie *procesgericht* of juist *resultaatgericht* is.

Van alle ondervraagden beschouwt 47 procent de eigen organisatie als 'informeel', terwijl 32 procent deze vooral als 'formeel' zou willen omschrijven. Waterschappen en drinkwaterbedrijven worden het vaakst als 'formeel' getypeerd, onderzoeksinstellingen en adviesbureaus het vaakst als 'informeel'.

Hetzelfde beeld komt naar voren als wordt gevraagd of een organisatie 'procesgericht' of 'resultaatgericht' is. Gemiddeld vindt 34 procent van de waterprofessionals de eigen organisatie vooral procesgericht en 45 procent vindt deze resultaatgericht. Waterschappen en drinkwaterbedrijven worden als het meest procesgericht beoordeeld en onderzoeksinstellingen en adviesbureaus als het meest resultaatgericht.

Tenslotte werd gevraagd of waterprofessionals de indruk hebben dat hun bedrijf of organisatie moeite heeft met het vervullen van vacatures. Ruim 45 procent zegt dat dit inderdaad in meer of mindere mate het geval is. Het grootst lijken de problemen in de industrie en bij de drinkwaterbedrijven (ruim boven de 50 procent). Bij de waterschappen zegt maar ruim een derde van de medewerkers dat het vervullen van vacatures moeite kost. |

ZZP'ERS NIET IN HET ONDERZOEK

Zelfstandigen zonder personeel konden niet deelnemen aan het onderzoek van maandblad H₂O. Dat heeft ons enkele vragen – en zelfs een enkele boze reactie – opgeleverd. Zelfs de vraag 'Hebben jullie misschien iets tegen zzp'ers?'. Integendeel, maar misschien was onze toelichting op dat punt ook niet toereikend. Daarom nog een korte uitleg.

In het kader van het onderzoek is deelnemers gevraagd hun mening te geven over de aard van hun werk, de werksfeer, de beloning, het karakter van de organisatie waar zij werken en dergelijke. Deelname aan het onderzoek was anoniem. De redactie van H₂O weet dus niet wie de deelnemer is en bij welke organisatie hij of zij werkt. Als de betreffende vraag is ingevuld, weten we wel bij welk type organisatie iemand werkzaam is (waterschap, drinkwaterbedrijf, adviesbureau en dergelijke).

De redenen om zzp'ers in dit geval buiten beschouwing te laten waren zowel inhoudelijk als praktisch van aard. De opzet van een dergelijk onderzoek is betrekkelijk eenvoudig als het wordt beperkt tot werknemers in loondienst, maar qua opzet zeer ingewikkeld als hierbij ook zelfstandigen zonder personeel worden betrokken. Zij werken doorgaans voor verschillende organisaties (wat de enquête meteen vele malen langer maakt), hebben van die organisatie niet altijd een even goed beeld als vaste medewerkers (bijvoorbeeld als het gaat om werksfeer en dergelijke). Begrippen als 'beloning' en de kans om het werk 'zelfstandig te kunnen invullen' hebben voor zzp'ers bovendien een geheel andere lading dan voor medewerkers in dienst. Vandaar deze keuze.